

Indland**Merle Baeré**

LÆSETID 5 MIN.

Undersøgelse afslører omfattende inkompetence hos tolke i sundhedsvæsenet

Et endnu ikke offentliggjort studie viser, at fire ud af ti dansk-arabisk tolke i det danske sundhedsvæsen ikke er gode nok sprogligt. Det skaber ulighed i sundhed og medfører fejlbehandlinger. Der er brug for uddannelse og bedre løn, mener eksperter

Tidligere i år udgav Indvandrermedicinsk Klinik en rapport, som undersøgte 147 patienter, der var blevet henvist til klinikken mellem 2015 og 2016. 95 af dem oplevede fejl i behandling eller diagnose på grund af sproglige misforståelser. (Arkivfoto)

 Sille Veilmark

 19. august 2017

 Kommentarer (19)

Tolke, der oversætter mellem dansk og arabisk i det danske sundhedsvæsen, er langt fra gode nok. 41 procent har ikke de fornødne sproglige kompetencer. Sådan lyder hovedkonklusionen fra et endnu ikke offentliggjort studie fra Indvandrermedicinsk Klinik på Odense Universitetshospital.

»Det er næsten halvdelen af tolkene, som ikke magter opgaven. Det er jo helt galt, og det fører til ulighed i sundhed,« siger Morten Sodemann, der er overlæge, professor og leder af Indvandrermedicinsk Klinik.

Han fortæller, at han har set et eksempel, hvor »en patient er blevet testet HIV-positiv, og det er blevet oversat til at være en glædelig – 'positiv' – nyhed, så vedkommende troede, at han var rask«.

Studiet er det første herhjemme til at undersøge niveauet af begge sprog hos tolke. Forskerne bag har talt med 232 tolke, som på papiret taler dansk og arabisk. Det skønnes, at der i alt findes 1.000 tolke, som arbejder med de to sprog i sundhedsvæsenet fordelt på landets fem regioner.

LÆS OGSÅ

Danske regioner erkender: Kvaliteten af tolkning er ikke god nok

Studiet har dermed undersøgt omkring en fjerdedel af den samlede arbejdsstyrke.

»Det er et højt tal, og det her er et meget omfattende problem,« siger Line Vikkelsø Slot, chefkonsulent i ligebehandlingsafdelingen ved Institut for Menneskerettigheder.

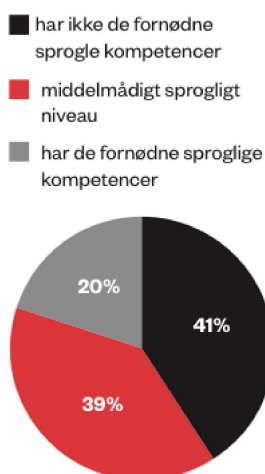
Kan vi tage den på dansk?

Det nye studie deler tolkenes sproglige kompetencer ind i tre kategorier. De 41 procent, som ikke havde de fornødne sprogkompetencer, var ikke i stand til at føre en flydende samtale på hverken dansk eller arabisk. Derudover udgør 39 procent en midtergruppe, hvor det sproglige niveau beskrives som

Prøv en måned gratis

Endelig udgør den sidste gruppe dem, som har de fornødne kompetencer på sprogbarometret i enten et af de to eller begge sprog. Denne sidste gruppe udgør kun 20 procent af tolkene.

Nada Itani er cand.comm. i international virksomhedskommunikation og forskningsassistent ved klinikken i Odense. Hun har stået for de mere end 200 interview. Oftest ringede hun interviewpersonerne op på arabisk og forsøgte at indlede en samtale med diverse høflighedsfraser. Flere måtte bede hende snakke dansk, »fordi de fortalte, at de ikke var gode nok til at føre resten af samtalen på arabisk«, fortæller hun.

Kun to ud af ti tolke fra arabisk til dansk i det danske sundhedsvæsen har de fornødne sproglige kompetencer på minimum et af de to sprog. De resterende taler et eller begge sprog utilstrækkeligt til at kunne tolke.

Kilde: Endnu ikke offentliggjort studie fra Indvandrermedicinsk Klinik på Odense Universitetshospital.

For at blive tolk i Danmark, er det eneste krav, at du ikke må være tidligere straffet. Det er da også kun 5,6 procent af de adspurgte tolke, der ifølge studiet har en tolkeuddannelse.

I Danmark findes der ikke længere en statsgodkendt tolkeuddannelse. Rigspolitiet har et tolkeregister, der viser, at 2.270 tolke ud af 3.000 ikke har en tolkeuddannelse. Der findes ikke et lignende register for sundhedsområdet.

Negativt er skidt

Institut for Menneskerettigheder udgav i 2014 en rapport om tolkning i sundhedsvæsenet og i 2015 om retsvæsenet. Konklusionen lød, at der var tale om ulighed i adgang til sundhed, og at den mangelfulde kommunikation var en trussel mod retssikkerheden.

»Der er ingen tvivl om, at hvis du har behov for tolkebistand, og den ikke er kvalificeret, så bliver du ikke ligebehandlet,« siger Line Vikkelsø Slot.

Det bakkes også op af Carina Graversen, medlem af Translatørforeningens tolkeudvalg, som mener, at der er tale om nogle patientsikkerhedsspørgsmål »ingen kan være tjent med«.

Siden Indvandrermedicinsk Klinik åbnede i 2008, har klinikken taget imod omkring 2.000 patienter. Her har der været tale om etniske minoritetspatienter med lange, komplicerede og uafklarede sygdomsforløb. Klinikken har løbende udgivet rapporter, der er tætpakkede med historier fra patienter, som ikke har fået den rigtige behandling.

»Der er nogle historier, som stadig giver mig en klump i halsen i dag,« siger Morten Sodemann, der har ledet klinikken siden åbningen i 2008. I dag findes der også en tilsvarende klinik i Hvidovre, fordi behovet har vist sig at være så omfattende.

Overlægen fortæller om en kvinde, der i 12 år troede, at hun var smittet med HIV. Hendes mand var testet positiv, og da hun blev gravid, fik hun selv foretaget en undersøgelse. Testen var negativ og blev oversat i ordets bogstaveligste forstand. Hun troede derfor, hun var syg.

De næste mange år gik hun rundt med en grundangst for, hvem der skulle dø først: hende selv eller datteren, fortæller Morten Sodemann. Hun havde det svært psykisk, men lægerne kunne ikke stille en diagnose og noterede, at hun var svær at integrere. Da hun efter et årti kom til udredning i Odense, fik hun af vide, at hun og datteren var raske. Og hele tiden havde været det.

»Hun blev enormt vred over ikke at have forstået det, lægerne havde sagt. Men også over, at hun ikke havde været til stede i løbet af sin datters barndom,« siger Sodemann.

»Det er et eksempel på en typisk historie, hvor hverken tolke eller personale på sygehusene har været gode nok til at håndtere situationen. Derfor laver man et narrativ, der hedder, at kvinden er svær at integrere. Problemet er, at hun ikke har en levende chance for at korrigere den historie, fordi hun ikke forstår, hvad der bliver skrevet ned eller sagt.«

Tidligere i år udgav Indvandrermedicinsk Klinik en rapport, som viste, at 95 ud af 147 patienter henvist til klinikken mellem 2015 og 2016 oplevede fejl i behandling eller diagnose på grund af sproglige misforståelser

Prøv en måned gratis

Tina Paulsen Christensen, lektor i tysk på Institut for Kultur og Kommunikation på Aarhus Universitet, vurderer, at det nye studie har talt med et betragteligt antal tolke. Hun udgav i 2012 en rapport om retstolkens rolle, der dokumenterede et omfattende problem med tolkning i retsvæsenet.

Dog kritiserer lektoren det nye studie for at »sideskille sprogkompetencer med tolkekompetencer«. Selv om man har gode sproglige evner, er man ikke nødvendigvis en god tolk, mener lektoren. At kunne tolke kræver langt mere end det. Det kan i sidste ende betyde, at problemet er endnu mere omfattende end anslået i studiet.

»Der er brug for, at tolkene er uddannet inden for det område, hvor de tolker, så de kender til fagtermer. Det er den eneste vej frem. Du bliver heller ikke gymnasielærer i dansk, bare fordi du taler dansk,« siger hun.

Både Line Vikkelso Slot, Carina Graversen fra Translatørforeningen og Morten Sodemann er enige i, at der er behov for en SU-berettiget tolkeuddannelse. Vikkelso Slot kalder oprettelsen af en sådan for »det næste logiske skridt«, og overlægen har gennem flere år forsøgt at oprette sit eget tolkekorps, som han uddanner i hospitalslingo. Han anerkender også, at sprog ikke er den eneste faktor i tolkehvervet.

På kort sigt mener Morten Sodemann dog også, at man bør se på tolkenes lønninger, som ifølge en opgørelse fra Translatørforeningen i gennemsnit ligger på 200 kroner i timen. Lønnen er ikke fast, men afgøres i de udbudsrunder, regionerne sender tolkeopgaven i på sundhedsområdet. På den måde »får regionerne det, de betaler for«, lyder det fra overlægen.

Jesper Haarder Søndergaard er administrerende direktør i Tolkegruppen Oversættergruppen og selv sprogofficer i pashto. Bureauet har tidligere leveret tolke til Region Hovedstaden og Region Sjælland. Han anerkender problemet med det lave niveau af tolkning, men mener, at prisen er presset så meget i bund, at bureauerne generelt har svært ved at rekruttere kvalificeret arbejdskraft.

»I Danmark har vi hverken en certificeringsordning eller en uddannelse, så alle kan kalde sig tolk. Det betyder, at de rigtigt dygtige tolke enten kan tage den lave timeløn eller søge uden for branchen. Rigtigt mange gør det sidste simpelthen for at få et job, hvor de bliver aflønnet ordentligt,« siger han.

Merle Baéré[✉ Email](#) [✈ Twitter <https://www.twitter.com/merlebaere>](https://www.twitter.com/merlebaere)

Få Merle Baérés artikler på mail

Tilmeld

 Bliv opdateret med nyt om disse emner

Prøv en gratis måned med uafhængig kvalitetsjournalistik

[KLIK HER <HTTPS://MIT.INFORMATION.DK/KOMBI?ARTBTMTSROPN>](https://mit.information.dk/kombi?artbtmtsropn)

Allerede abonnent? [Log ind her <https://www.information.dk/bruger?artbtmts&destination=indland/2017/08/undersoegelse-afsloerer-omfattende-inkompetence-tolke-sundhedsvaesnet>](https://www.information.dk/bruger?artbtmts&destination=indland/2017/08/undersoegelse-afsloerer-omfattende-inkompetence-tolke-sundhedsvaesnet)

[Prøv en måned gratis](#)